

FILMOVI KOJI SU SE DRAMATURŠKI IZGUBILI PO CESTI

Najnegativnije ocjenjeni žanrovi hrvatkog filma *Feljton Hrvatski film, novinska kritika i društvo u 21. stoljeću* (17.)

Premda film ceste ima tradiciju u povijesti hrvatskog filma (*H8* Nikole Tanhofera), među žanrovima čiji su predstavnici dobili najnegativnije kritike u 21. stoljeću definitivno su filmovi ceste – od *Slučajne suputnice* Srećka Jurdane (2004.), *U zemlji čudes* Dejana Šorka do *Polagane predaje* Bruna Gamulina (2001).

Pišući o *Slučajnoj suputnici* (2004.), kritika je isticala da je film je pun praznog hoda, dramaturški posve neuobličen, bez smjera, razvoja i poante. Jedini donekle opipljiv adut filma je šarm i dobra gluma glavne glumice Dore Fišter, ali se i ta karta potroši u gomilanju sličnih repetitivnih situacija. Jurdanini likovi prečesto su na granici karikature, a slaba uzročno-posljedična dramaturška povezanost prejednostavno je objašnjena impulzivnošću glavne junakinje. Nijedan list nije objavio pohvalnu kritiku.

Josip Jurčić u *Večernjem* navodi da bi plošno prikazivanje likova još bilo podnošljivo da je filmski dobro prikazano, no Jurdana je tu vrlo slab, pa smo dobili film ispričan vrlo priprostim filmskim jezikom, s jako lošim dijalozima, blijedom glumom i nezamaranjem faktografskim sitnicama.

Jurica Pavičić u *Jutarnjem* piše da je premisa filma besmisljena, scenarij neuspio, a realizacija još gora. S jedne strane to je *road movie* bez prave rute i cilja putovanja, a s druge strane je pornić

bez seksa. Likovi su klišeji a društveni uvidi banalni. Takva stereotipizacija legitimna je u satiri, ali Jurdanin film nije smiješan, niti posjeduje tipičnu hiperbolu društvene satire.

Jakov Kosanović u *Slobodnoj* navodi da jednostavno filmski nemuš, scenarij je sastavljen od niza proizvoljno spojenih epizoda režijski natrpanih u neuredan kadar i sekvencu.

Nije puno bolje prošao ni film *U zemlji čudesa* Dejana Šorka, koji ironično aludira na roman Lewisa Carrolla. Govori o djevojčici Alici iz južne Bosne kojoj je dijagnosticiran rak jer je skupljala kontaminirane čahure. Kritika ga je ocjenila kao neuspjeli crnovalovski realizam na hrvatski način, koji izgleda loše, režiran je kao drvenom letvom, a glumci se nemoćno bacakaju groznim dijalozima (Pavičić). *Jutarnji* također navodi da sa stvarnom socijalom Šorkov film ima veze onoliko koliko su renesansne pastore imale veze s ovčarskom zbiljom te da autor tog filma zna malo ili nimalo o Hercegovini i o Zagrebu, o ratu i o zdravlju.

Arsen Oremović u *Večernjem* je napisao da se film rasipa na niz papirnatih, patetičnih situacija i likova, često vrlo upitne logičnosti, kojima *bajkovit* stil nije i ne može biti opravdanje. Najlošiji su, ipak, osnovnoškolski dijalozi s kakvima blijedi glumci i nisu mogli biti puno bolji, a glavna junakinja robotski izgovara rečenice u istom tonalitetu bez obzira na situacije.

Pišući o *Polaganoj predaji* (2001.) u *Jutarnjem*, Jurica Pavičić navodi da je Tribusonov roman priča o pripadniku rane rockerske generacije iz šezdesetih koji se suočava s tridesetim godinama

života, pa bi najlogičniji način da se ekranizira ova užasna generacijska priča bio da se kostimira i smjesti u rane osamdesete. Gamulin je učinio obratno: on je Tribusonov siže ogolio na žanrovsku okosnicu *road movie* od Zagreba do Dubrovnika, a ključni motiv romana, junakova zaludjenost Rolling Stonesima, u filmu je posve sporedna i anakroni višak. Tu su zato tragovi devedesetih, tajkunizacije i rata, i film se bavi sa sto problema, a nijednim do kraja.

Arsen Oremović u *Večernjem* piše da je riječ o filmu ceste o uspješnom sredovječnom propagandistu koji je očito u mladosti prezirao konformizam kojemu se prepustio, a u kojem se zanatu ništa ne može zamjeriti, produkcija je pristojna, scena i kostimi moderni, režija nije drvena, glumci solidni, ali radi se o jednoj od onih priča koju gledate i pitate se - čemu?

Nešto pohvalnija bila je Andrea Radak u *Slobodnoj* koja piše da je ovo sasvim uspješni film ceste s elementima kako bismo mogli nazvati taj specifično istočnoeuropski podžanr – tranzicijskog krimića.

Među neuspjele filmove ceste treba ubrojiti i *Odredište nepoznato* Vjerana Vukašinića i Ines Šulj, koje nije uspjelo doći do programa Puskog filmskog festivala. Po navodima kritike, elemente filma cesta imaju i ljubavna drama *Noćni brodovi* Igora Mirkovića i art-film *Kratki izlet* Igora Bezinovića, a oba filma dobila su srednje ocjene kritike.

Nakon filma ceste, po negativnim kritikama slijedi erotski film sa

samo jednim predstavnikom: *7 sex 7* Irene Škorić. Medijski naveliko eksploatiran dugometražni debi mlade i nagrađivane hrvatske redateljice Irene Škorić, snimljenog kamerom iz ruke u kompleksnoj formi jednoga kadra sa sedam žanrovski različitih priča s objedinjenih u jedan cjelovečernji film nije ispunio očekivanja kritike po pitanju erotičnosti.

Marko Njegić (*Slobodna*) piše da je u srži riječ o poštenoj ženskoj priči, ispričanoj iz vizure ljepšeg spola nerijetko predatorske naravi, a film je puno impresivniji na razini osnovne ideje i pojedinih mozaičnih minijatura. Treća priča odskače od ostatka filma i doima se kao redateljičin smioni pokušaj da sruši poneki tabu istospolnim odnosima i scenom muškog ljubljenja s jezicima kojeg se, recimo, libio Srđan Dragojević u *Paradi*. Pavičić je u *Jutarnjem* naveo da je najveći problem filma Irene Škorić u onome što bi trebala biti njegova najjača karta - a to je seks, kojeg nema puno, u većini priča on se svodi tek na goli torzo ili korzet.

Treći je najnegativnije ocijenjeni žanr povijesna drama (bez ratnog filma), kojoj je posvećen posebni tekst, ali treba spomenuti tri biografska filma o umjetnicima: filmove *Lea i Darija* Branka Ivande, *Libertas* Veljka Bulajića (o Marinu Držiću) i *100 minuta Slave* Dalibora Matanića (o Slavi Raškaj), te film *Družba Isusova* Silivija Petranovića.

Zaključno, osim (u Americi još uvijek popularnog) filma ceste za koji se suvremena Hrvatska nije pokazala kao najzahvalniji ambijent, može se reći da hrvatski redatelji nemaju afiniteta za erotski film (tek rijetke povremene scene seksa u hrvatskim filmovima uglavnom se nisu pokazale osobito erotičnima), te da u filmskim prikazima povijesnih umjetničkih ličnosti upadaju u zamke žanra i do sada nisu uspjeli naći formulu kojom bi unutrašnji svijet i djelovanje umjetnika najbolje prenijeli na filmsko platno.

Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 17. prosinca 2020.

Napomena: Dopušteno je prenošenje sadržaja ovog feljtona uz objavu izvora i autora.